

Szerkesztési iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ös szám,
hová a lap szellemi részét illet
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Hírlapdíjak árak:

Egész évre ——— 12 Ft.
Félévre ——— 6 „
Negyedévre ——— 3 „
Egy hóra ——— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-
irodáknál.

Megjelenik mindennap

vacsor- és ünnepnapok kivételével

Nagybecskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 162. szám.

Hétfő, július 19.

Nye pozvolim.

Nagybecskerek, július 19.

(—é—) Az ellenzéki pártok annak a képtelen és törvénytelen célnak megvalósítására alakították a legujabb ad hoc szövetséget, hogy a kisebbség akarata érvényesüljön a parlamentben. Körülbelül annyi észszerűség és megengedhetőség foglaltatik ebben a törekvésben, mint az egykori lengyelországi országgyűlés abbéli rendszabályában, amelynél fogva ha csak egyetlen egy tag kimondotta a „nye pozvolim“-ot, akkor semmiféle határozat törvényerőre nem emelkedhetett.

Nem kutatjuk ezuttal, hogy a „nye pozvolim“nak mekkora súlya lehetett Lengyelország gyászos sorsa fölédzésében, de annyit minden esetre állíthatunk, hogy ez is hozzá járult a szerencsétlen ország dekompozíciójához, s azért intő és elrettentő példát szolgálhatott volna a mi ellenzékünknek, annál is inkább, mert ott a nye pozvolim elve törvényes volt, nálunk pedig a kisebbség akaratának érvényesülése törvényes alappal nem bír.

Az ellenzék az obstrukcióval határozott törvénytést követ el, mert kétségtelen, hogy a parlamentáris rendszerben csakis a szavazatok száma, vagyis a majoritás dönt. A kisebbség tehát föltétlenül tartozik respektálni a többség akaratát a legfeljebb arra terjed ki joga, hogy a maga votumát kijelentse. Látszólag ugyan ezt teszi az ellenzék ezuttal, lényegileg azonban rá akarja kényszeríteni akaratát a többségre az által, hogy vég nélküli beszédekkel elodázza a tanácskozás befejezését.

S míg az ellenzék a törvényes állapotoknak ezt a kijátszását minden nehézség nélkül tűzi, addig a többség ennek az akciónak ártalmatlanná tételére csakis törvényes eszközöket alkalmazhat.

A szabadelvű párt mai értekezletén fog ez irányban a kormány előterjesztése fölött határozni, s amint hallatszik egyelőre az ülések idejének meghosszabbítása van tervbe véve. Ha az ellenzéknek lesz elég higgadsága, hogy ez ellen a minden tekintetben törvényes, sőt lojális intézkedés ellen nem fokozza obstrukcióját, akkor ez csak hasznára válhatik a közérdeknek, mert a képviselőház legalább többet fog dolgozni. Nálunk ugyanis oly keveset dolgozik a képviselőház, mint sehol másutt. Az üléseknek különben is rövid tartama 10 órától 2-ig csak papíron van meg, mert ebből a négy órától egy óra okvetlenül mindennap elvész, 10 óra helyett az ülés mindig 1/4, 11 órakor kezdődik s akkor is még egy negyed óra alakiságokkal telik el, később ismét egy negyed órát vesz igénybe az u. n. öt percnyi szünet s végül ha 1/2 órakor valaki beszédnek másnapra való halasztását kéri, a Ház ezt az engedélyt mindig a legnagyobb készséggel adja meg. Így zsugorodik össze a képviselőház munkaideje három órára, ami bizony édes kevés. Nagyon ráfér tehát a képviselőházra, hogy többet tanácskozzék és pedig annál is inkább, mert ennek a tanácskozásnak nem csekély része ugyanis olyan, hogy azt munkának — a szó igazi értelmében — minősíteni nem lehet.

Ha azonban az ellenzék a többség lojális lépését ellenakcióval fogadná, akkor kétségkívül elérkezett az ideje annak, hogy a többség a további törvényes lépések megtételében a lojalitás tekintetének mellőzésével a szigorú komolyság és kiméletlen erély eszközeit vegye alkalmazásba!

A budai g. k. szerb püspöki szék. A Karlócsán ez idő szerint üléselő kongresszussal egyidejűleg egybehívott püspöki zsinat egyik feladata a Magyarévics Jeremiás halálával megüresedett budai püspöki szék betöltése. — A pátriárka a zsinat elé három jelöltet terjeszt, köztük Stojcsics Száva pécsovai esperest is.

A katolikus autonomia Torontál-megyében.

Nagybecskerek, július 19.

Míg az ország szívében már javában megindult a választás, addig a vidéken legtöbb helyütt még csak a jelöltekről beszélnek s a választási határnapokról. Torontál-megyében az eddigiek szerint nincs okunk attól tartani, hogy a választásokat holmi néppárti vagy nemzetiségi izgatások fogják megzavarni.

A központban, Nagybecskereken egészen biztosra vehető gróf Csekönics Endre v. b. t. t. egyhangú megválasztása. Csekönics gróf Nagybecskereken is, mint mindenütt a megyében, nagy népszerűségnek örvend, s a katolikus lakosság aligha bizhatná ügyét jobb kezekre, mint éppen a gróféra.

A nagy kikin dai kerületnek eddig csak egy jelöltje van, Rónay Jenő főispán. Szóba került ugyan két ellenjelöltnek a felállítása, de azoknak, mint megbízható forrásból értesülünk, semmi kilátásuk sem volna megválasztatni; s így valószínűleg fel sem lépnek. A lakosságnak a zöme sokkal jobban tudja, hogy mit köszön Rónay főispánnak, semhogy bármelyik ellenjelöltjének kilátása lehetne a győzelemre E mellett bizonyítanak a naponta ismétlődő bizalomnyilvánítások, melyekkel a népszerű főispánt elhalmozzák. Így csak a napokban becsátott ki a nagy kikin dai hitközség egy megleghangu körlevelet, melyben a kerület katolikus lakosait felkéri, hogy Rónay főispánra szavazzanak. A mokri ni egyháztanács pedig megragadta az alkalmat, hogy az érdemű főispánt mint kongresszusi képviselőjelöltet a legmelegebben üdvözölje. De nem mulik el nap anélkül, hogy a vármegye valamelyik irányadó férfa ne biztosítsa a nagy kikin dai kerület jelöltjének bizalmáról és rokonszenvéről, mert hiszen

A „TORONTÁL“ tárczája.

Telepatikus eseteim.

Nagyon kevés ember van, aki nem tudja, hogy ki volt a telepátia feltalálója, hanem a legtöbb megelégszik azzal, hogy fel van találva és már most drága távcső nélkül is el lehet látni a messzeségbe. Még olyan emberek is, akik eddig az orruk hegyénél tovább nem láttak, hirtelen visszaemlékeznek arra, hogy valamikor, többnyire a „fiatalabb“ éveikben, eddig fel nem derített rejtélyes módon a távolban történendő eseményeknek voltak tanúi. S megszületett a hatodik érzék, a távollátás organuma, a mely abban különbözik a többitől, hogy nincs kézzel fogható szerve, mint a fül, nincs görbülete, mint az orrnak, nem fulánkos, mint a nyelv, nem lehet felkertyüzni, mint a kezét és nem énekel ték meg poéták, mint a szemet, szóval definálhatlan valami.

A telepátia feltalálója Jeremiás próféta, a nagy siránkozó. Az ő próféciáinak 15. fejezetében világosan és félre nem érthető módon kijelenti: „S behuny szemekkel a messzeségbe látok és lelkem tanuja az ott történő eseményeknek“. Ha ez nem telepátia, akkor egyáltalán én sem értek a dologhoz!

... Alkalmat veszek magamnak egyuttal tiltakozni a világ igazságtalansága ellen. Ezt a nagy férfit, a fantasztikus dolgokat kedvelő emberiség nagy jöltevőjét, nem mint a távollátás feltalálóját dicsőítik, hanem gunyosan emlegetik, mint „nagy siránkozót“. Jeremiás siralmairól szól csak egyre a nóta, nem pedig Jeremiás távollátásairól.

Eggedjek meg, hogy jóvá tegyem ezt a mulasztást és habár apokrif módon, de elmondjak néhányat Jeremiás telepátikus eseteiből.

I. A dobosi bíró esete.

Kormos András uramat azért választották meg Doboson bírónak, mivelhogy ő volt ott a legokosabb ember. Pedig a dobosiak mind abban a hibben alianak, hogy még a fü növését is hallják. Megczáfolta tehát azt a közmondást, hogy senki sem próféta a hazájában, mert igenis profecziának tekintették azt, amit ő mondott. Még az alvégen is, noha Kormos uram felvégen született.

Egyszer Bajára ment vásárra. A lószentáló bizottság elé volt idézve, nem a saját becses személye miatt, de mivel nagyon szép lovai voltak. Az asszentáló bizottság elnöke, régi ismerőse, így szólt hozzá:

— Tudja e bíró uram, mi az ujság?

— Ha megmondja, kapitány ur.

— Dobos: most érkezik egy század huszár.

Kormos uram nagyon elsápadt és fájdalmas hangon felkiáltott:

— Akkor hát befellegzett! Mert huszár ölegeti az én feleségemet!

Megfordult a sarkán, kocsira ült és lóhalálban haza hajtott. Csakugyan ott találta a huszárt feleségénél.

Ha ez sem telepátia, akkor én mitsem értek a dologhoz.

II. Muskó Bálint esete.

Hétfőn reggel történt pontban kilencz órakor, a pontos időmeghatározást nem engedhetem el, mert a nagy korcsma, amely előtt a csodálatos esat történt, éppen szemben volt a templom tornyával, amelynek órája falusi szokás szerint,

két esztendő óta állandóan négyet mutatott. Muskó Bálintnál pedig nem volt óra és mégis beteljesült telepátija.

Amint a korcsmához ért, hirtelen megpillantotta szomszédját, Tarkó Mihály uramat, amint ez a sárban feküdt és nagyokat horkolt. Csak úgy dőlt ki belőle a pálinka gőze.

Muskó Bálint megállt, így tekintetvetett szomszédjára és ábrándosan sutogott:

— Két óra múlva én is itt leszek, ilyen leszek.

Felhívom újból az olvasó figyelmét arra, hogy a falu tornyán állandóan négyet mutatott az óra és hogy Muskó Bálintnál nem volt semmiféle néven nevezhető klepszidra. Mégis pontban tízenegy órakor Muskó Bálint kitémolygott a korcsnából és odafeküdt Tarkó Mihály mellé a sárba. Belőle is dőlt a pálinka gőze, ő is horkolt éppen akkor, mikor a paplak homlokzatán levő napóra tízenegyvet mutatott.

... Ha ez nem telepátia, akkor én mitsem értek a dologhoz.

III. A pénztáros esete.

Az óra kilenczet ütött. Sötét est volt. A bank helyiségében nincs senki a pénztároson kívül. Ez is nagyon el van szontyorodva és monologizál:

— Holnap délelőtt pénztárvizsgálat — dünnyög magában és megvakarja orra hegyét, — holnap este ilyenkor én a dutyiban ülök...

S úgy történt, amint a telepátikus vizióban látta. Délelőtt volt pénztárvizsgálat, estefelé pedig eljött két rendőr és elvitte a pénztárost a kaptánysághoz, ahol rövid kihallgatás után megkínálták ingyen szállással.

Aki ezen három eset után sem hisz a telepátiaiban, azon már csakugyan nem segíthet-k. Tábori Róbert.

Rónay Jenő azon kiváló férfiak sorába tartozik, kik mint kitünő hazafiak és szabadelvű politikusok mindig jó katolikusoknak vallották magukat.

Billédén, Liphay Béla báró egyhangu választása szintén biztosra vehető.

A torontálmezei központi hitelszövetkezet.

Nagybecskerek, július 19.

A „Torontál vármegyei központi hitelintézet mint szövetkezet“ egész Torontál vármegyében megindította már tevékenységét a községi hitelszövetkezetek szervezése irányában.

A szövetkezet mindent elkövet, hogy a néppel a szövetkezéssel járó előnyöket megismertesse, miért is vasárnapokint és ünnepeken a vármegye községeiben felváltva népies értekezletet tart, s ezáltal reméli, hogy humánus és kizárólag a nép jólétét irányzó célját mielőbb el fogja érni s rövid időn belül számtalan községben kitzüheti a hitelszövetkezet cégtábláját.

Azonban ebbeli szándéka sok helyütt nagy idegenkedésre talál, főleg ott, hol már takarékpénztárak léteznek, mert attól tartanak, hogy hitelszövetkezet létesítésével a takarékpénztárakba részvény alakjában befektetett tőkájük után eddig élvezett busás osztaléktól elesnek.

Igaz, hogy a hitelszövetkezetek szervezése úján kénytelenek lennének a beállott konku-rencenzia folytán az eddig szedett kamatlábat (mely kezelési és más egyéb költségekkel 10—15 % ot tesz ki) jóval leszállítani, de ezáltal helyes irányra tereltették annak működése és ügyköze, mert rendszeren akkor, amidőn valamely községbe szervezendő takarékpénztárról van szó, a szervezés élein állók azt hangoztatják kitzüzt ezéül, hogy a község lakosságának módot nyujtának helyben való olcsó hitel kielégítésére, de működésük ennek ellenkezőjét árulja el, mert némely igazgató ambíciója, hogy részvényeiknek minél magasabb osztalékot juttathassanak, számtalan helyen a részvénytulajdonosok így rendszeren a vagyonosabb osztály előnyére, de egyúttal a szegénysorsu s hitlere szorulóknak terhére fejtik ki tevékenységüket.

Ha ez n takarékpénztárak mérlegét tesz szük tanulmány tárgyává, legjobban meggyőződhetünk eme állítás igazságáról, mert ez képezi a tükrét az intézet működésének. Egy példát hozunk fel erre, czéget meg nem jelölve. Egy ily takarékpénztár, melynek 30000 frt alaptőkéje s 18000 (!) frt tartalékalapja van, 3500 frt kiadás levonása után 6400 frt tiszta jövedelmet tüntet ki.

Ily körülmények ellensúlyozása végett tehát mindenki örömmel veheti tudomásul a központi hitelszövetkezet agitációját, s mindazok részéről, kiknek hivatása a nép boldogulását előidézni, meleg támogatást és az eszme felkarolása által agilis együttműködést lehet remélni.

F. hó 18 án Csenén a köztisztviselők és szertetnek örvendő járási főtisztviselő U z b a s i c h Gáspár főszolgabíró a központi hitelszövetkezet kérésére egy népies értekezletet hívott egybe, melyen a hitelszövetkezet kiküldöttje és titkára B o r ó c z y Dezső is részt vett. A szép számban egybegyűlt s többnyire a község színe-javából álló gyülekezet lelkesedéssel vette tudomásul a központi hitelszövetkezet által Csenén szervezendő községi hitelszövetkezet intenczióját és eszméjét, s egyhangulag a szövetkezet felállítását határozta el. Az alapszabálytervezet felolvasása után rögtön megindult az üzletrészek jegyzése is, mely a legnagyobb meglepedésre szolgálhat, mert ugyanakkor 192 üzletrészt jegyeztek a jelenlévők. Megválasztották egyúttal a szervező bizottságot, mely áll Uzbasich Gáspár elnökle alatt Engelmann Márton, Hahn Alajos, Pavlov Vászsa, Popov Szima, Vucsetich Miksa, Wolf Henrik, Kalán István és Brunner Adolf tagokból, kiknek hivatása a jegyzések széles körben leendő foganatosítása stb.

Jövő hó elején fogják az alakuló közgyűlést megtartani, mi által a központi hitelszövetkezet kebelébe a 8-ik szövetkezet fog járulni.

Eddigélé megalakult szövetkezetek a következő helyiségekben vannak: Nagy Kikindán, Nagy-Becskerekben (a németnegyedi és ipar szövetkezet),

Hertelendyfalván, Bánlakon, Dolován és Basahidon.

A Kanakon felállítandó közs. szövetkezet élére sikerült Jagodics Bogumil ottani földbirtokost megnyerni, kinek szépszerűsége és ügybuzgalma a sikert előre is biztosítja.

Tordán Papik István ur foglalkozik ezen eszmével, ki alkalmas idő adtával, mint a lakosság közérdekét vezető s általa annyira kedvelt egyéniség bizonyára diadalra is viszi ebbeli elhatározását.

Vajha a többi községekben is ily könnyűszerrel lehetne híreket toborozni, egyébként reméljük a legjobbakat, hisz a Torontál vármegyei központi hitelintézet mint szövetkezet nemes célját már mindenki ismerheti s bárki meggyőződhet róla, hogy csak a nép javát akarja.

HIREK.

Tájékoztató.

Július 31. A munkás-egylet alakuló ünnepélye.

Augusztus 23. Közigazgatási bizottság.

A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

— **Személyi hírek.** Rónay Jenő főispán hivatalos ügyekben Pancsovára utazott, honnan holnap reggel tér vissza Nagybecskerekre. — D. Dellimanic Lajos alispán négyheti tartózkodásra Tatrafűrésze utazott.

— **Véglegesítés.** Torontál vármegye főispánja Fejér Béla közig. fogalmazó gyakornokot ezen állásában véglegesítette.

— **Segédjegyző választás.** Tegnapelőtt tartották meg Nagy-Komlóson Főris József főszolgabíró vezetése alatt a segédjegyző választást, mely alkalommal Andrein Istvánt választották meg.

— **Tiszturak gyakorlaton.** A Neue Armeezzeitung a hadügyminiszteriumnak egy intézkedéséről hoz hirt, amely közelről érdeklí szokot a tartalékos tisztet, akik azelőtt hivatásos katonatisztek voltak. Ez intézkedés szerint azokat a tartalékos tisztet, akik mint hivatásos tiszt legáláb négy esztendőn át szolgáltak és „előléptetésre alkalmasok“nak voltak minősítve, ezenul rendszerint nem kell többé fegyvergyakorlatra behívni. Azok a volt hivatásos tiszt ellenben, akiknek ilyen minősítésük nincs, és akik az általános katonai kötelezettség első két évét még nem teljesítették, az aktív szolgálatból való kizárásuk után következő második és negyedik esztendőben hivandók be fegyvergyakorlatra.

— **Portómentesség.** A m. kir. kereskedelmi miniszter 38343/97. számú rendeletével a torontál vármegyei jegyzői tanfolyamnak egyszerű levelezésekre portómentességet engedélyezett. Ujabb bizonyosága ez annak, hogy a vármegyei jegyzői tanfolyam működését a kormány körében is kellő méltánylásban részesítik.

— **A czilinder jubileuma.** A mai világban már mindenki és minden jubilál. A mi egyszerű öt évet átélte bizonyos állapotban, az jubilál. És milyen boldogító, milyen üdvös intézmény ez! Kis városban, hol nem lehet bármikor egy „szerepny“ mulatást rendezni, mily jól jön ilyenkor egy gyenge jubileum! Hit még bizonyos férj urak! ezek a messiást látják benne és — mit Pötfi a divánra mondott, ők a jubileumra szórják magasztaló hymnusaikat: „Ki téged föltalált, az volt aztán az agy!“ No, ez egyszer nem ilyen jubileumról van szó; nem csak a hivatalnok, elnök, titkár, s b. jubilálhat, ez egyszer a czilinder üli meg levése századik évfordulóját, az az emeletes kalap, a melyből az ezermester tengeri nyulat ráz ki, vagy tojásrántottát főz benne, melyre rámutatva, azt kérdezte az egyszerű zombolyai honpolgár: — Hát aztán végig fejt van abban a kalapban? — A lefolyt század alatt a czilinder valóságos életet élt, tele viszontagsággal, bajjal; sokat szenvedett szegény az emberek szélessége miatt. Alig volt meg egyszerű henger alakjában, főt, lent, egyforma szélesen, jött egy bolond német, a kinek a czilindere megbizott, kifelé dőlt az oldala; majd fűzőbe szoritották, hogy a középben keskeny legyen. Aztán megkuritották, majd megnyujtották, sőt engedelmességre is tanították, mert urának egy nyomtatására szépen meglapul. Közben meg is öszült szegény. De már akkor családja ifjabb nemzedékei felserdültek s most feketehaju, szürkehaju czilinder vegyesen sétál. Szegény czilinder állhatatlanságát. Néha elpirult szegényében, más-kor meg a bosszúságtól égnek áll minden szája (a rossz nyelvek azt mondták rá, hogy megfakult, kopott), de ő mégis türt és várt, míg sorsa jobbra fordul. Most aszutan megüli százéves jubileumát.

— **Köszönet a millenaris bizottságnak.** A m. kir. kultuszminiszter a torontálmezei millenaris végrehajtó bizottságnak, mely a nagybecskereki állami polgári iskola részére 3 drb üvegszekrényt, 102 darabból álló madárgyűjteményt, egy mag és termény technológiai gyűjteményt (összesen 650 forintban) adományozott, elismerését és köszönetét fejezte ki.

— **A huszár szökésben.** Az emberiségnél általában, de a katonánál főleg első a becsület. Mihelyt a katona megfélekedezik magáról és elhagyja azt az utat, a melyet a rideg paragrafusok szabtak meg a számára, akkor már baj van, mert hát ha bárkinek szabad kirugni a hámból, a katonának nem szabad. Szomorú históriát ír zombolyai levelezőnk. Olyan szomorú, mint a milyen rövid s talán éppen ez benne a legnagyobb tragikum, mert nagyobb büne-etnél talán más-ként végződik a história, mint ennél. Kaslik György tóbai illetőségű legény Brassóban szolgált a huszároknál. Csinos, szemrevaló fiu volt, a kit akkor is megsirattak a leányok, mikor elvitték katonának. A katonai szolgálat azonban sehogysem volt inyére való s már rég törtérajta a fejét, hogy miképpen meneküljön meg a lőtisztítás kellemetlen foglalkozásától. Ez a percz is elérkezett. A napokban beteg lett és bevitték a katonakórházba, hol már többen fekdtek kivüle. Kaszik adta a súlyos beteget s mikor a többiek egyszer elaludtak, az épolók is lepihentek, magához vette a képlár ezüst óráját s aztán ill a berek, nádik erek . . . ugy eltűnt, mintha a föld ny lte volna el. A katonai hatóságok pedig most keresnek egy deli szép huszárt, s ki van adva a szigorú parancsolat, hogy bárhol ávadnak rá, azonnal tartóztassák le, mert a huszár nagy bünt követett el. Azt, hogy megszökött, még meg lehetne neki bocsátani, de az esüst óráért kap legalább hat hónapi stokházat, a mit guzsa kötve fog leülni.

— **Eltűnt.** A hónap elején kocsi-val elindult egy sváb ember N. Kikindáról, hogy feleségét haza hozza Kis-Jécsáról, a hol ennek valami dolga akadt. Közben az asszony megunt a férjére való várakozást, elindult hát Kis-Jécsáról és jött hazafelé a vasuton. Othon aztán kereste az urát, de nem találta sehol. A zombolyaiok megnyugtatták az asszonyt és azt állították, hogy a férj, Kohner Ferencz, elment Jécsára. Az asszony sem volt rest, a legelső alkalommal ismét elment Jécsára, abban a jó hitben, hogy nélkülözött életpárját ott megtalálja. Azonban csalódott. Visszatérve N. Kikindára, várt még néhány napig, talán megkerül a férj, — de mikor azután sem hallotta urának semmi híret, elment a rendőrséghez, hogy az kerítse elő az ő emberét. A rendőrség azonnal köröztette a nyomaveszett embert, de szintén eredmény nélkül. — Vajjon Kohner szerencsétlenül járt-e avagy talán szerencsésen, az a jövődől titka.

— **Sorsjáték szalmaözegekre.** Rendkívüli szerencsés ötlete támadt városunk egy kiváló fiának, kinek neve ezuttal még elmaradhat s kine: foglalkozása szalmaözegegyeség. Városunk e kiváló fia látta azt a nagy pangást, melyet a város társadalmában a szalmaözegek folyton növekvő száma előidéz. A szalmaözegek ugyanis esendes, jóérzésű, békés férfiak, kik este 8-kor már ágyba fekszenek s szabadságidejüknek leguagyobb részét azzal töltik, hogy nejeliknek levelet írnak. A helyi társaságokban rajongásig menő rokonszenv, sőt szeretet irányul a szalmaözegek iránt, de az a szeretet nem tud méltóképen kifejezésre jutni. Mindezeket midőn látta városunk érhett kiváló fia, nagy eszme fogamzott meg agyában. Elhatározta, hogy bankot alapít, mely virágzóbb leendő, mint a Barnató bankja volt. A bank vagyona — tisztelt barátunk terve szerint — a szalmaözegek képezik. Egyelőre 10) db szalmaözegegyeséget, mint alaptőkével indul meg az üzlet s ezerforintos részvényekre történik a közönség nem szalma és nem özegegyeségekben, különösen pedig hölgyek között, a jegyzés. Minden részvényes egy-egy szalmaözeget kap egy-egy részvénye osztalékul. Az ekként nyert osztalék naponta elmege ebédolni, elkiséri a háziakat rendes sétáikon, udvarol önagyságának és piketiroz a férjjel. Egész nyáron így megy ez. Ugyanezen bank ezer darab 10 fros sorsjegyet bocsájtott ki, mely sorsjáték fő- és melléknyereményei szintén kisebb-nagyobb szalmaözegek lesznek, hasonló használattal, mint az előbbie. Miatán minden tizedik sorsjegyre egy nyeremény esik, kétségtelen, hogy az osztálysorsjátéknál is nagyobb sikere lesz e vállalatnak. A bank nyereménye fűdő- és villatelepek alapítására van szánva, ahova azok a feleségek is elmeheessenek nyaralni, kik ma még itthon vannak. — Ez nem szedelgés aranybányákkal, ez reális vállalat, ajánljuk pártolásra.

— **Sertésvész.** Csösztelek, Valkány, Kis Zombor és Tóba községekben hivatalosan konstatalták, hogy fellépett a sertésvész, minek következtében a nevezett községek határait zár alá helyették.

— Egy betörő életéből. Megírtuk annak idején, hogy a pancsovai csendőrség elfogta Jellinek Ferencz hírhedt betörőt. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy Jellinek bejárta egész Torontált, megfordult északon, délen egyaránt, Kis-, Nagy-Ózón, N. Becskereken és végül Pancsován, a hol utolérte a végzete egy csendőr vasmarkában. Jellinek igen változatos életet élt. Mint éretlen ifjú megszökött szülői házából és beállt egy vásári cirikus „herkules” ének. Vásárról, vásárra produkálta magát, mignem a direktor kisebb nagyobb, de nem ritka lopások miatt elcsapta. Ezután szervezkedett — nagyobb mértékben. Csak hogy kevés szerencsével. Háromszor fogták el, s ő mind a háromszor megugrott. Vingán, N. Szt. Miklóson áttörte a börtöne falát, Pancsován széjjeltépte bilincseit és csak hült helyét hagyta ott. Mikor Becskereken tartózkodott, szintén nagymértékben terjesztette ki öszekötéseit. A helybeli rendőrségnek kezébe akadt az öszekötések csomója, és ennek kapcsán egyenkint talált az érdekelt egyénekre, kik meg is vallották Jellinekkel való részességüket. Most zár alatt ül a merész és magas röptű tervekkel világnak indult kalandor.

Gombot a táncvizigalomhoz.

— jul. 19.

Az alsó pösmétei garibaldisták mértékleteségi és zsákkölcsönző együletének könyvtári alapja javára műkedvelői előadást és táncvizigalmat rendeztünk. Nekem, mint a zsákkölcsönző-szak irodalmi osztályának titkára, — kellett a meghívót csinálnom. Feladatam magas voltának tudatában büszkén fogtam hozzá a rövid, de szellemes meghívó megfogalmazásához. Egyszerre azonban megakadtam, nem tudtam tovább menni. Az egész zsákkölcsönző szakosztályért se jutott eszembe, hogy miként kell írni: „Műkedvelői előadással egybekötött táncvizigalom” vagy „táncvizigalommal egybekötött műkedvelői előadás.” A kettőt egybekötik, az bizonyos, ép úgy, a hogy mi a mértékletességet a zsákkölcsönzéssel. De a táncvizigalmat kötik-e a műkedvelői előadáshoz vagy a műkedvelői előadást a táncvizigalomhoz?

Rövid, de sikereken gazdag titkári pályámon ez volt az első megoldhatatlan probléma, a mely titkárságomba került. Amiat a meghívó miatt le kellett mondanom.

„És mut'az az évek”. Mondom én, akár az öreg gróf, aki Mártonffy Frigyesnek Egy koldus boszujában az életrajzát beadja. A mértékletességgel és a zsákkölcsönzéssel felhagytam. Alsó-Pösmétéről csak akkor kapok hírt, a mikor az ottani szabó fizetés-felszólító leveleit kapom. Hanem titkárságom gyilkosának, a megoldatlan problémának azóta a nyomára jöttem.

Minden táncvizigalomhoz szükséges egy gomb. Természetesen azért, hogy a táncvizigalmat odavarrják, miután a táncvizigalmakat ez idő szerint nem lehet a szemölcsökre kapcsolni, mint az új rendszerű kaucuk gallérokat. Ez a gomb, mely a boldog hajdankorban és a világtól elmaradt Alsó-Pösmétén csak egy műkedvelői előadás, zászlószentelés, kasszinófelavatás vagy házavatás lehetett.

Ma azonban sokkal változatosabb, praktikusabb és eredetibb gombok állnak az igen tisztelt táncvizigalmak számára raktáron. Ma nem szükséges okvetlen műkedvelői előadásnak, vagy zászlószentelésnek lenni, a mihez a táncvizigalmat odavarrják. Manapság táncvizigalmat rendeznek az első hássági évforduló alkalmára és a válópör szerencsés kimenetelénél. Táncvizigalommal ünneplik meg a Reszegei Szabadsajtó első számának megjelenését. Táncvizigalmat rendeznek a közigazgatási gyakorlók kinevezetése alkalmából és nem halnak meg soha a mikor a fegyelmi választmány a második irnok ügyében kedvező ítéletet hozott.

Volt rá eset, hogy több ur és hölgy azon alkalmából, hogy a háborgó elemek rövid traininget tartottak a zápor elöl, a mely valahol a parkban fogta el őket, a kioszkba menekültek, — és a vihar alkalmából — táncvizigalmat rendeztek. Szélviharral egybekötött zártkörű táncvizigalmat.

Ezek után mindenki természetesen fogja találni, ha a Magyar Szabadalmazott Görredőnygyár irodájában, a mikor a tömeggondnok a csődöt kihirdeti, a levelel est a propanciót teszi:

Nem csinálnánk ebből az alkalmából egy kis táncvizigalmat?

Es azt hiszik, hogy a mikor a földmivélsügyi miniszter az ausztriai marhakivitel tárgyában körrendelet bocsát ki, a miniszteri fogalmazók nem csinálnak táncvizigalmat? Es ha a központi gyűjtőfogházban a főügyész felülvizsgálatot tart, vajjon elmu'asztják a rabok, hogy tiszteletére táncvizigalmat rendezzenek?

A táncvizigalmi gombok korszakának legszekb tanujele lesz az, ha egy városban, a mikor a tűz kiüt és a féléváros lángokban áll, valaki elkialtja magát:

— Rőtönözünk egy kis bálát a tűzkáro-sultak javára!

Szerkesztői üzenetek.

„Egy amerikai.” Panaszt nem közölhetjük, mert a dolgot már egyszer tárgyaltuk. Mivel pedig azóta kényelmes lépcső vezet Európából Amerikába, nincs okunk sem a kapitányt, sem a mérnököt „ütni”, mint Ön mondja. Azt be kell látnia Önnek is, hogy egy ideiglenes hid nem lehet olyan mint a Lánchid. Persze olyan se legyen, mintha galambducza vezetne. Egyelőre azonban elégedjünk meg a mostani javított és bővített kiadással.

Zs. Magánlevelet csak nagyon ritkán írunk. Persze, vannak kivételes esetek.

K. F. helyben. A Kammermayer által alapított „Fővárosi egyület” alapszabályait annak idején kértük a volt polgármestertől, de K. akkor már halálán volt. Most Faller Ferencz főjegyző sziveségéből megkaptuk az alapszabályokat és szivesen bocsátjuk rendelkezésére.

D. urnak Ostende. 1. Ön téved. Az angol hölgyek beszédje nem szép ugyan, de hát a beszéd a fő? 2. A lapot megindítottuk.

X. Y. Z. A szükséges intézkedések megtörténtek.

R. D. Áadtuk a kiadóhivatalnak.

„Barnaszemü kis babám.” Nyáron nem jó verset csinálni, sem erdő mellett lakni. Az okát bizonyára méltóztatik tudni. Egy versszakot azonban mégis kiadunk:

A nagy melegben érik

Mint a buza a szerelmem,

Nem lennél aratója

Édes örömem?

Nem gondolja Ön, hogy nehéz dolog Patófiával konkrálni, ki ugyanezt már megírta, még pedig — bocsássá meg őszinteségünket — sokkal szebben.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése július 19-én.)

Budapest, július 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai ülés váratlan szenzációt hozott, a mennyiben Lukács pénzügyminiszter hosszabb beszédben indokolta a kormány álláspontját a cukoradó-javaslatot illetőleg. Nagyszabásu beszédében felsorolta mindazon szempontokat, a melyek a kormányt e javaslat benyújtására ösztönözték, számokkal bizonyítván be, mennyire tarthatatlan az ellenzék azon állítása, hogy a javaslat — amennyiben törvényerőre emelkedik — csak egyes gyárosoknak és Ausztriának fog hasznot hozni. Fényes beszédje végén néhány ügyes vágást mért az obstrukciós ellenzékre.

Lukács miniszter beszédjét a kormánypárt részéről percekig tartó taps és éljenzés követte. Miniszter társai s a szabadelpvűpárt tagjai pedig egymásután üdvözltek a szónokot e kiváló parlamenti sikerért.

Az ezután következő 10 percznyi szünet alkalmával a zajos ovációk megismétlődtek a folyosón.

Szünet után

Ivánka Oszkár folytatta az obstrukciót, ismételten elmondván azokat a dolgokat, melyeket hetek óta hallgat a képviselőház.

Csekonics Endre gróf Ischlben.

Budapest, július 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ischlből jelentik: gróf Csekonics Endre v. b. t. t. ma hosszabb tartózkodásra odaérkezett.

A vásárhelyi méregkeverők.

Hódmezővásárhely, július 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Miután a bizonyítási eljárás szombaton befejeztetett, a királyi ügyész ma megtartotta a vádbeszédet, a melyben a négy elsőrendű vádlott ellen, főképpen pedig Jáger Mari ellen halálos ítéletet kért.

A tőzsdéről.

Budapest, július 19. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Kötöttet buza ószire 9-35—37, buza júliusra 9-73—74, tengeri ószire 4-35—38, tengeri júliusaugusztusra 4-33—34 zab 5-70—72, repce 12-90—13— Buzában a kínálat kielégítő, vételkedv mérsékelt, az árak emelkednek, forgalom 40.000 mm., készáru 20 krral drágább.

Nyilttér.*)

Nyilatkozat.

Tábor Márk padéi lakos, a Szaged-Karlova helyi érdekü vasut építési vállalatának mérnöke által megsértetvén, tőle felhívásomra megfelelő elégtételt, megbizottaimnak nálam levő jegyzőkönyve szerint, nem nyerhettem, s így nevezett egyént becstelennek nyilvánítom és a közmegevetésnek ezennel átadom.

Padén, 1897. évi július 17-én.

687—1.1

Reiner Dávid.

*) Aze rovat alatt közöltékért nem vállal felelőséget a szerk

Hirdetések.

3732. szám. 1897.

676—3.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegeye Billéd községben ujonnan rendszeresített községi állatorvos állásra, melynek javadalmazása a következő:

a) Billéd község pénztárából évi 350 frt, mely havi előleges részletekben fizettetik.

b) A zágrábi érsekség mint billédi uradalom részéről évenként 30 frt melyért köteles azonban a megválasztott állatorvos az uradalomban nevelt méncsikókat minden díjazás nélkül kiherélni.

c) Billéd községben teljesítendő huszemlélésből eredő jövedelem, mely évenként legalább is 160—170 frtra rug és

d) nappal 40, éjjel pedig 60 krban megállapított látogatási díjak.

Végül megjegyeztetik, hogy a szomszédos nagy községekben állatorvos nincs, s hogy Billéd községnek különösen nagy állatállománya van; pályázatot hirdetek s felhivom a pályázni kívánókat, hogy képesítésüket és nyelvismereteiket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket f. évi augusztus hó 13-ig annál is inkább nyujtsák be nálam, mert a később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A választás napja a pályázati határidő lejárta után fog kitzeteni.

A megválasztott állatorvos állását azonnal tartozik elfoglalni.

Csenén, 1897. évi július hó 13-án.

Uzbasich,
főszolgabíró.

Pályázat.

A 600 forint készpénzfizetés, 100 frt uti és 30 frt kézbesítési általánnyal, valamint három szoba, konyha, élelőkamra, padlás, pincze, 400 □-öl házi kert és a szervezési szabályrendeletben megállapított magánmunkálatok utáni díjazás élvezetével egybekötött Katalin-falva községi jegyzői állás megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek, miért is felhivatnak mindazok, kik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy pályázati kérvényeiket nálam f. hó 25-ig annál is inkább beadni el ne mulasztásák, mert a fennebb irt határidőn túl beérkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

Nagy-Becskerek, 1897. évi július 15-én.

(679-3.1)

Dániel,
főbíró.

Pályázati hirdetmény.

A mokri telegen való lakás, két erőteljes ló és három segéd tartás kötelezettsége mellett évi 200 frt személyes fizetés, minden segéd után 100-100 frt készpénz fizetés, 100 frt ló tartási általány, két szobából álló szabad lakással és a szabályrendeletileg biztosított külön díjazással javadalmazott járási gyepmesteri állás kinevezés útján betöltendő lévén, felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy erkölcsi bizonyítvánnyal fel-

szereelt kérvényüket f. évi aug. 1-ig ezen hivatalhoz benyujtsák.

Nagykikindán, 1897. évi július hó 15-én.

Főszolgabíró szabadságon:
ifj. Steinbach Antal,
tb. főszolgabíró.

Hirdetések

felvételnek
e lap kiadóhivatalában.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a nbecskereki járásbírósnak 1897. évi 10476. sz. végzése folytán Petrovits Szvetozár dr. nbecskereki ügyvéd által képviselt Lucsics Miklós nbecskereki lakos felperes részére Kelemen Mátyás nbecskereki mézárós alperes ellen 125 frt követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1067 frtra becsült ingóságokra a nagybecskereki kir. bíróság 12631/1897. sz. végzésével a további eljárás elrendeltvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, N. Becskereken, végrehajtást szenvedőnél és mézárószeikeiben leendő megtartása határidőül 1897. évi július hó 28-ik napjának délelőtt 9 órája kitűzték, a mikor a bíróság lefoglalt batorok, lovak, kocsik mézárószeiki szerelvények a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldötnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasztásák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagybecskereken, 1897. évi július hó 14. napján.

Simonich Zsigmond,
kir. bírósági végrehajtó.

Pályázati hirdetmény.

Torontál vármegye bánlakai járás szolgabírósa az 570 forint évi fizetés, 70 frt uti általány, szabad lakás és konyha, kert, valamint a magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak élvezetével egybekötött Nagy-Gáj községi jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdet.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képe sítésüket és eddigi működésüket igazoló bizonylatokkal felszerelt folyamodványukat folyó évi augusztus hó 1-éig ezen szolgabíróhoz benyujtsák.

Bánlakon, 1897. évi július hó 13-án.

677-3.1

Botka,
főszolgabíró.

! Pénz!
földekre és házakra
a legolcsóbb kamatok mellett
a legkisebb összegtől a legmagasabbig közvetítetik.
A visszafizetés tetszés és tehetség szerint történhetik.
Pontos és gyors keresztülvétel felett mindenki meggyőződve lehet és szolgál minden e szakmába vágó felvilágosítással bérmentve.
Együttal ajánlom magamat mindennemű állami és magánsorsjegyek, arany és ezüst pénzek, idegen bankjegyek méltányos bevásárlása és eladására, nemkülönbön mindennemű szelvények beváltására.
Ígervények minden huzásra.
Részletlevelek valamennyi sorsjegyekről.
I. nagybecskereki váltó- és bizományi üzlet
Kadelsburger L.

19-40.13

Alapított 1858.

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár Részvény-Társaság
(ezelőtt WALSER FERENCZ)
Budapest, VI. ker., külső vácozi-ut 45. sz.
Sürgőnyosim: SZIVATTYUGYÁR BUDAPEST.

GYÁRT:
mindenféle gőzgépet, Schmidt-féle forgómotorokat (40% szénmegtakarítással), Keretű részeket, körfűrészeket és csertöröket. Gőzkazánokat, előmelegítőket, tartányokat. Mindenféle szivattyukat gőz-, szij- és kézi-hajtásra, valamint villamos üzemre. Artézi kutifélpitványokat vasból, Tűzfecskendőket és vízszállítókat, tüzelőeszközök felszerelési tárgyakat. Tisztasági szereket, öntöző-kocsikat, sárkaparó- és seprőgépeket, uthengereket. Egészségügyi szereket, mint gőzfertőtlenítő készülékeket, teljes fertőtlenítő telepeket, póczegődör tisztító készülékeket. Vas- és ércöntvényeket, harangokat. Keményöntésű aczélfelületű tüztrostélyokat egyenes és kigyóalakban, valamint polygon rostélyokat.

LÉTESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezeték és légszeszberendezéseket, központi fűtéseket.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek.

197-40.24

„SCHWIFT-FEGYVERGYÁR-KERÉK”
„STIRIA”,
a világgiacon legjobbnak elismert kerékpárok; továbbá
„PREMIER-HELICAL”
és egyéb elsőrangú gyártmányok.

Raktáron tartatnak: csengetyűk, lámpák, cyclometerek, lábtartók, csomagtartók, fogaskerekek stb.
Torontálmegyében egyedüli raktár
a hirneves
TELESCOP-SZIVATTYUK-
ból.
NOVÁK J. C.
Nagybecskereken.
438-28.11

Javítások pontosan eszközöltetnek.

Nyomatott Pleits Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.